

जलसंपदा प्रकल्पातून घरगुती (पिण्याचे पाणी)
प्रयोजनासाठीच्या रोकडेश्वर नगर व हिवरसिंगा पाणी
पुरवठा योजना ता.शिरूर, जि.बीड योजनेकरिता बिगर
सिंचन नळ पाणीपुरवठा आरक्षणाच्या प्रस्तावास मान्यता
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: . बिसिआ २०१५/(२३९/१५)/सिं.व्य.(धो)

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२

तारीख: २७/१०/२०१५

वाचा -

- १) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण १००१/(१५४/०१) सिंव्य(धोरण)
दिनांक २१ जानेवारी २००३.
- २) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण अधिनियम, २००५ यात सुधारणा करण्याकरिता
अधिनियम दि.२२ एप्रिल, २०११.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: . संकीर्ण २०१३/(४६०/१३)/सिंव्य (धोरण) दि. २८/८/२०१४
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २०१३/(४१५/१३)/सिंव्य (धोरण) दि. १६/८/२०१४

प्रस्तावना -

१.० महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अधिनियम, २०११ यातील कलम ५ मधील १६(क) नुसार जलसंपत्ती प्रकल्पांमधील पाण्याचे क्षेत्रीय वाटप राज्य मंत्रीमंडळाकडून केले जाईल अशी तरतूद करण्यात आली आहे. परंतु दि. २८.८.२०१४ रोजी च्या शासन निर्णयान्वये जलसंपदा विभागाच्या प्रकल्पातून जिल्हापरिषदा, नगरपंचायती, नगरपालिका, नगरपरिषदा, ग्रामपंचायती, आणि कटक मंडळे (Cantonment Board) यांनी पिण्यासाठी पाणी मागणी केलेल्या नळ पाणी पुरवठा योजनांबाबतचे बिगर सिंचन पाणी आरक्षण प्रस्ताव मा.मंत्रीमंडळा समोर मान्यतेस्तव सादर करण्याऐवजी त्यास मा.मंत्री, जलसंपदा विभाग यांच्या स्तरावरूनच मान्यता देण्यात यावी. तथापि, महानगरपालीका, विशेष नगर विकास प्रकल्प (Special Township Project) व औद्योगिक प्रयोजनासाठी बिगर सिंचन पाणी आरक्षणाच्या प्रस्तावांना मा. मंत्रीमंडळाची मान्यता आवश्यक राहिल.” असा निर्णय झालेला आहे

२.० रोकडेश्वर नगर व हिवरसिंगा पाणी पुरवठा योजना ता.शिरूर, जि.बीड या संस्थेस हिवरसिंगा लघु पाटबंधारे प्रकल्प जलाशयातून घरगुती वापरासाठी ०.०९६७ दलघमी पाणी संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र.३ च्या अनुषंगाने मंजुरी देण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय-

३.० खालील तक्त्यातील रकाना क्र.२ मध्ये नमुद संस्थांना त्यांचे नावासमोर रकाना क्र.५ मध्ये नमुद पाणी आरक्षणास, परिच्छेद ४.० मधील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पाणी आरक्षणाची मागणी करणाऱ्या संस्थेचे नांव	पाणी वापराचा प्रकार (घरगुती)	जलाशय/ कालवा नदीचे नांव	मंजूर केलेले पाणी आरक्षण (दलघमी)
१	२	३	४	५
१	रोकडेश्वर नगर व हिवरसिंगा पाणी पुरवठा योजना ता.शिरूर, जि.बीड	घरगुती	हिवरसिंगा लघु पाटबंधारे प्रकल्प	०.०९६७

४.० उपरोक्त नमूद प्रस्तावास खालील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

१. शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २०१३/(४१५/२०१३)/सि.व्य (धोरण), दि. १६/८/२०१४ नुसार ग्रामपंचायत या आर्थिक दृष्ट्या सक्षम नसल्याने त्यांच्याकडून पिण्याच्या पाणी आरक्षणापोटी सिंचन पुनःस्थापना खर्च घेण्यात येवू नये.

२. संस्थेकडून शासनाच्या प्रचलित घरगुती दराने आगाऊ पाणीपट्टी वसूल करावी.

३. प्रचलित शासन नियमाप्रमाणे पाणीपट्टी विहित वेळेत भरणे व जलमापन यंत्र (Water Meter) यंत्र बसविणे सदर ग्रामपंचायतीवर बंधनकारक राहिल. संस्थेने ग्रामपंचायतीने पाणी मोजमाप करण्याचे दृष्टीने जलमापन यंत्र (Water Meter) पाणीपुरवठा सुरु केल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत बसवावे. जर या कालावधीत जलमापन यंत्र बसविले नाही तर संबंधित कार्यकारी अभियंता यांनी शासकीय खर्चाने जलमापन यंत्र बसवावे व त्यासाठी लागणारा संपूर्ण खर्च हा संस्थेच्या पुढील देयकातून वसूल करावा.

४. आपत्कालीन परिस्थितीत तसेच दुष्काळग्रस्त परिस्थितीत पाण्या अभावी संस्थेस पाण्याची गरज भागविण्याकरिता कमीतकमी ६० दिवस पाणी पुरेल इतक्या क्षमतेचा साठवण तलाव स्वखर्चाने बांधावा. तसेच या कालावधीत पाणी उपलब्ध नसल्यास जलसंपदा विभागाची कोणतीही जबाबदारी राहणार नाही.

५. उद्धव ठिकाणी पाण्याची कमतरता असल्यास संस्थेस आरक्षित पाण्याची शाश्वती देता येणार नाही.

६. सर्वसाधारणपणे साठवण तलावाचे नियोजन हे आठ महिन्यांकरीता असते. यामुळे उन्हाळ्यामध्ये अशा प्रकल्पाचे पाणी आटते. (अजिबात पाणी नसते.) त्यामुळे अपवादात्मक परिस्थितीत पाणी पुरवठा योजनांस इतर कोणताही पाणीस्रोत उपलब्ध नसल्यास त्यास मंजुरी देण्यात येते. तथापि, अशा मंजुरी दिलेल्या पाणीपुरवठा योजनेस उन्हाळ्यामध्ये पाणी मिळेलच याची शाश्वती देण्यात येत नाही. याकरीता आवश्यक तो साठा संस्थेने करणे गरजेचे आहे.

७. सांडपाण्यामुळे जलस्रोताचे अथवा नद्यांचे प्रदूषण होणार नाही याची संबंधित संस्थांनी दखल घेण्यात यावी. शा.नि.क्र.पापव २०१३/(प्र.क्र. ४६६/२०१३)/सि.व्य (महसूल) दि. १२/११/१३ मधील अटीचे पालन करणे पाणी वापरकर्त्यांना बंधनकारक राहिल.

८. संस्थेस प्रथम पाणी वापर करण्यास परवानगीचे इरादापत्र (लेटर ऑफ इंटेन्ट) देण्यात यावे व करारनामा करण्याकरीता ३ महिन्यांची मुदत ठेवावी. सदरहू करारनामा झाल्यानंतरच प्रत्यक्ष पाणी परवाना देण्यात यावा. संस्थेने सदर करारनामा विहित मुदतीत न केल्यास संस्थेचे पाणी आरक्षण आपोआप रद्द होईल.

९. बहुतेक पाणीपुरवठा योजनांना सुरु करण्यास आरंभ काळ (Gestation Period) लागतो. सर्वसाधारणपणे या कालावधीत संस्था करारनामा करण्यास टाळते अथवा संस्थेसोबत बिगरसिंचन करारनामा केला असला तरीही शासनास कोणतीही पाणीपट्टी प्राप्त होत नाही. तथापि, संस्थेने पाणी आरक्षण केलेले असल्यामुळे त्यांच्याकडून पाणीवापर होत नसूनही ते इतर अर्जदारांना सुध्दा देणे शक्य होत नाही. यामुळे शासनास मोठ्या महसूलास मुकावे लागते, ही बाब विचारात घेता, अशा पाणी आरक्षण प्रस्तावांस मान्यता देताना, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांनी यांनी महाराष्ट्र राज्यासाठी ठोक पाणी प्रशुल्क निकष, भाग-३ मधील परिच्छेद १३.४ (पाच) मध्ये खाली नमूद केल्यानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

जलसंपदा विभागाशी करारनामा करताना बिगरसिंचन पाणीपारकर्ते अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे टप्प्याटप्प्याने पाणीवापर करण्याचे नियोजन नमूद करू शकतील. अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे पुरवठा सुरु होईपर्यंत वर्षनिहाय खालीलप्रमाणे आकारणी करण्यात येईल-

अ) टप्प्यानुसार ठरवून घेतलेल्या प्रमाणात पाणीवापर असल्यास लागू दराने आकारणी.

ब) टप्प्यानुसार ठरवून घेतलेल्या पाणीवापरापेक्षा ± 90 टक्के पाणीवापर (अधिक/कमी) झाल्यास, फरकाच्या वापरास दंडनीय दर लागू दराच्या १.५ पट.

क) उर्वरित प्रमाणाकरिता म्हणजे अंतिम नियोजित पाणीवापर वजा टप्प्यानुसार नियोजित पाणी वापराकरिता, बांधिलकी / लेखबद्ध आकार लागू दराच्या ५ टक्के वार्षिक प्रमाणे आकारण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५१०२९११५५३३४४२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सं.अ. टाट्ट)

शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे सचिव.
३. मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.

४. मा. सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
५. मा. विराधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. विराधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
७. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
८. सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
९. सचिव, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई.
१०. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. मुख्य अभियंता (पा) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सर्व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. सर्व उपसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. मुख्य अभियंता, व मुख्य प्रशासक, लाक्षेवि जलसंपदा विभाग, औरंगाबाद.
१८. अधीक्षक अभियंता, व प्रशासक (लाक्षेविप्रा) बीड.
१९. निवडनस्ती कार्यासन सिंव्य (धोरण)